

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Formatief eindtermenpeilingsonderzoek van de Werkgroep Onderzoek en Didactiek Nederlands. Deel 5: Belang, Leerplanruimte en Scholingsbehoefte voor havo.

Rijlaarsdam, G.C.W.

Publication date

2024

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Rijlaarsdam, G. C. W. (2024). Formatief eindtermenpeilingsonderzoek van de Werkgroep Onderzoek en Didactiek Nederlands. Deel 5: Belang, Leerplanruimte en Scholingsbehoefte voor havo.. Web publication or website, Levende Talen Nederlands.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, P.O. Box 19185, 1000 GD Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

HAVO¹

Dit document bevat de resultaten van de peiling onder docenten over de voorstellen voor eindtermen van de vaststellingscommissie Nederlands voor de sector havo. De peiling werd uitgevoerd gedurende tien dagen in april 2024².

1 RELATIEF BELANG, SCHOLINGSBEHOEFTE EN GESCHATTE LEERPLAN- RUIMTE

De figuren lezen van rechts naar links: rechts staan de eindtermen die het hoogst gewaardeerd worden, links die lager gewaardeerd worden. Als de lijn een knik vertoont, is dat een aanwijzing dat er een onderscheid is tussen het linker en rechtercluster. Het hoofdstuk besluit met een tabel waarin de eindtermen per sector en aspect zijn weergegeven in het hoge en het lage cluster.

Het gemiddelde is altijd nul: de lijn zou precies met de nullijn samenvallen als alle eindtermen gemiddeld even belangrijk gevonden worden. Dat is in deze figuren niet het geval, er zijn wel degelijk verschillen in het gewicht dat men aan een eindterm hecht. De verticale balkjes in de figuren geven de standaardmeetfout aan: bij herhaalde metingen zal de score zich tussen de uiteinden van de liggers in het balkje bevinden. Als u twee scores wilt vergelijken in een figuur: als de top van een meetfoutbalkje van A lager ligt dan de onderkant van balkje B, is er sprake van een statistisch significant verschil. We presenteren de drie figuren zonder commentaar, maar vatten onze bevindingen later samen.

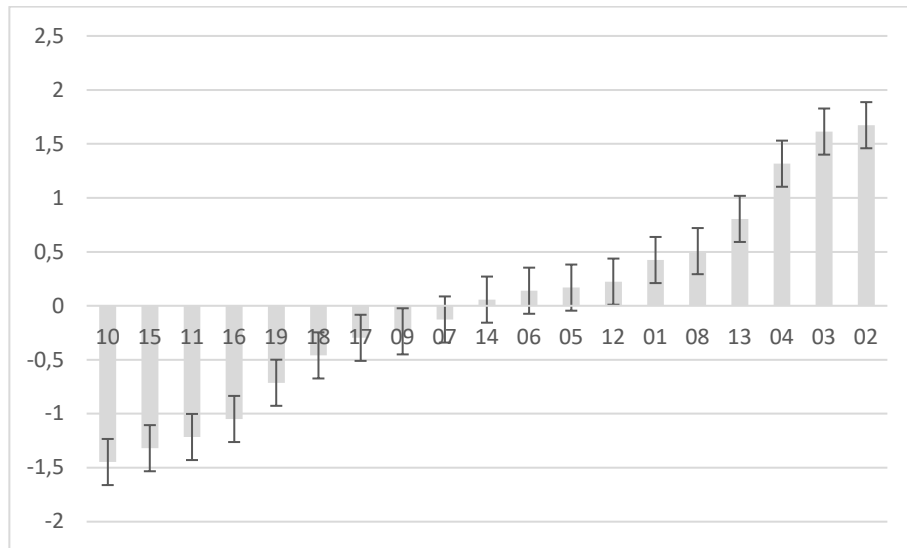
¹ Verwijzing: Rijlaarsdam, G. (2024). *Formatief eindtermenpeilingsonderzoek van de Werkgroep Onderzoek en Didactiek Nederlands. Deel 5: Belang, Leerplanruimte en Scholingsbehoefte voor havo. Werkgroep Onderzoek en Didactiek Nederlands. Utrecht: Levende Talen Nederlands.*

² Zie voor een uitgebreide verantwoording Rijlaarsdam, G. (2024). *Verantwoording eindtermenpeilingsonderzoek Werkgroep Onderzoek en Didactiek Nederlands. Utrecht: Levende Talen Nederlands.*

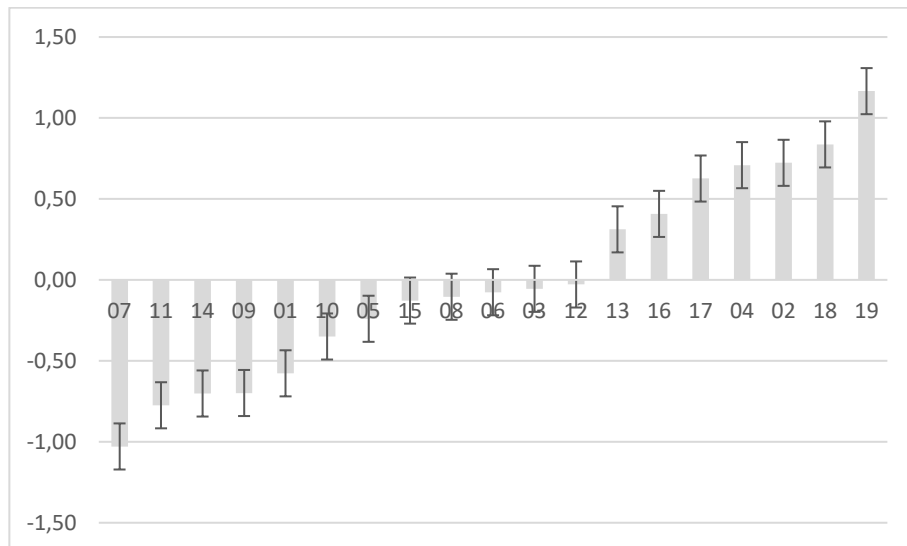
<https://didactieknederlands.nl>

1.1 Resultaten in drie figuren

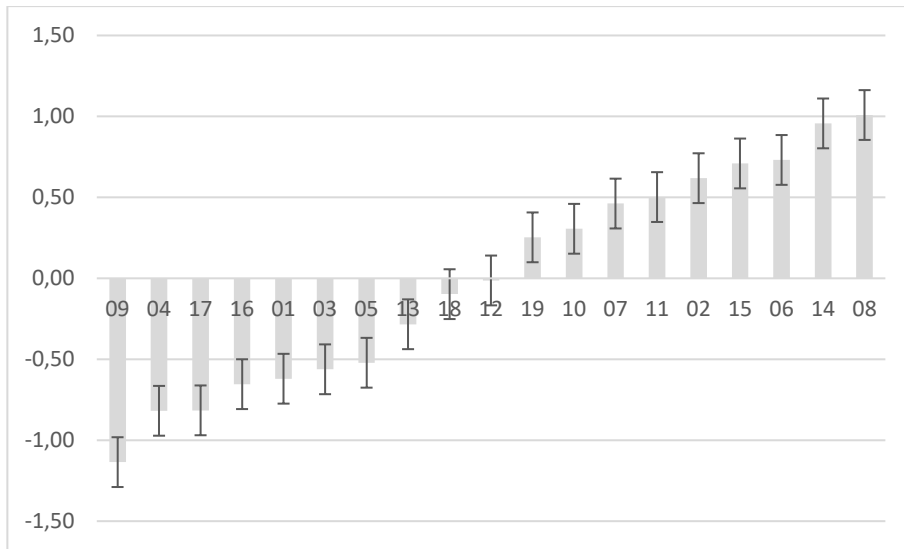
Figuur 1: Relatief belang

Figuur 2: Relatieve leerplanruimte

Figuur 3. Relatieve scholingsbehoefte

1.2 Samenvatting

Op basis van een statistische clusteranalyse definieerden we drie onderscheiden we drie groepen van waarderingen. Tabel 4 toont de eindtermen in de lage en hoge categorie. De omvang van de clusters verschilt: zouden de respondenten als groep niet of nauwelijks onderscheid maken qua belang, dan zullen de hoge en lage categorie weinig eindtermen bevatten. Deze clusters corresponderen met de rechter- en linkerdelen van figuren 1-3.

Tabel 4. Groepen van eindtermen die significant van elkaar verschillen qua waardering (havo)

	Hoog	Laag
Belang	2; 3; 4	10; 11; 15; 16
Scholingsbehoefte	2; 6; 7; 8; 11; 14; 15	1; 3; 4; 5; 9; 16; 17
Leerplanruimte	2; 4; 16; 17; 13; 18; 19	1; 7; 9; 11; 14

1.3 *Interpretatie*

Tabel 5 brengt de gegevens van tabel 4 in beeld. De doelzinnen van de eindtermen zijn ingedeeld volgens de samenhang die docenten aanbrachten in het samenhangonderzoek. De gegevens uit tabel 4 zijn omgezet in groen (hoog) en rood (laag). Waarnemingen:

1. Qua belang voor leerlingen ligt het zwaartepunt bij het verwerven van informatie uit verschillende bronnen die de verwerking ervan (3, 4), en het evalueren van teksten (2). Het gaat dan enerzijds om praktische vaardigheden (3, 4), waarschijnlijk met het oog op de voorbereiding van vervolgonderwijs (HBO), anderzijds om tekst- en bronbeschouwelijke vaardigheden (2). Er is geen sterk draagvlak voor de literaire competentie en taalbeschouwing. Merk op dat niet een van de eindtermen in cluster 1 tot de belangrijkste geacht wordt, wat een duidelijke breuk met het vmbo laat zien. In dit opzicht is de relatief lage score op Belang en Leerplanruimte voor eindterm 1, tekstbegrip, interessant in vergelijking met het vmbo, en een ondersteuning van de interpretatie dat de havo-respondenten opteren voor een meerleefxie benadering van teksten (eindterm 2).
2. De respondenten voorzien dat de meeste leerplantijd besteed zal worden aan vijf eindtermen, waarvan er twee ook tot de belangrijkste behoren (2, 4). Er zal ook relatief veel ruimte worden ingenomen door het evalueren van de literaire ontwikkeling door de leerling (17), inzicht in literaire genres (16) en beoordelen van overtuigingskracht, hoewel die eindtermen niet in de categorie 'heel belangrijk; werd geplaatst.
3. Respondenten verwachten scholing nodig te hebben voor het onderwijs in het evalueren van teksten (2), een eindterm die men belangrijk vindt, en die een relatief groot aandeel zal hebben in het onderwijsprogramma, verwacht men. Opvallend in deze sector dat geen van scholingsbehoeften niet samenvallen met belang of leerplanruimte (1, 8, 14, 15, 6). De havo-respondenten tonen interesses in onderwerpen voor scholing die niet direct verbonden zijn met de implementatie van het nieuwe leerplan; zelfs al vinden zij de eindtermen minder belangrijk vinden, zouden zij er wel scholing in willen volgen (eindtermen 7, 11, 14, 6, 11).

Conclusie: het curriculum Taal havo karakteriseren we als een leerplan gericht op zakelijke communicatie.

Tabel 5: Belang, leerplanruimte en scholingsbehoefte voor zes domeinen van het leerplan Taal: havo

De leerling ...	Cluster ¹ & label	Belang	Ruimte	Scholing
<u>5</u> ² spreekt afgestemd op doel, publiek en context.	1 (Mondeling) communiceren in context			
7 voert gesprekken afgestemd op doel, gesprekspartner(s) en context.				
<u>8</u> voert gesprekken om tot kennisopbouw, begrip of een aanpak te komen.				
14 toont inzicht in en gebruikt de mogelijkheden en beperkingen van digitale hulpmiddelen kritisch.				
<u>15</u> legt verbanden tussen ervaringen, persoonlijke interesses en kwaliteiten, vervolgopleidingen en toekomst.				
1 toont begrip van teksten vanuit een specifiek doel.	2 Inzicht in (talige?) communicatie			
2 evalueert teksten vanuit een specifiek doel.				
3 verwerft en verwerkt doelgericht informatie uit verschillende bronnen.				
<u>9</u> toont inzicht in zakelijke tekstgenres.				
<u>12</u> toont inzicht in het effect van keuzes in taalgebruik in verschillende contexten.				
<u>13</u> beoordeelt de overtuigingskracht van argumentatie.				
16 toont inzicht in literaire teksten met behulp van kennis over literaire genres en middelen.	3 Literaire competentie			
<u>17</u> evalueert diens literaire ontwikkeling aan de hand van literaire teksten.				
18 toont inzicht in de relatie tussen literatuur, maatschappij en cultuur.				
19 toont inzicht in historische Nederlandstalige literatuur in zijn eigentijdse context en in relatie tot de hedendaagse literatuur en cultuur.				
4 schrijft zakelijke en literaire teksten, afgestemd op doel, publiek en context.	4 Schrijven in context			
6 gebruikt taal op een creatieve manier.	5 Taal experiment			
10 toont inzicht in de relatie tussen vorm en betekenis van taal	6 Taalbeschouwing			
11 toont inzicht in taalverandering				

¹ Het label is voorlopig, paneldiscussies met respondenten moeten uitwijzen wat men als overeenkomstig beschouwt in de groep eindtermen. Daarvoor heeft en de hele beschrijving nodig, die echter niet gepubliceerd mag worden in dit document vanwege de SLO.

² Onderstreepte nummers duiden op eindtermen die hoog laadden op de groep items: zij vormen de semantische kern.